

UNA PROPOSTA PER A LA CATALOGACIÓ, CONSERVACIÓ, ACREIXEMENT I DIFUSIÓ DEL PATRIMONI CULTURAL SANTCUGATENC

JULIOL 1995

GRUP D'ESTUDIS LOCALS DE SANT CUGAT DEL VALLÈS

PRESENTACIÓ

Vint-i-cinc anys després ens permetem de tornar-hi

El lector o lectora permetrà que ens autocitem, això és un símptoma que el Grup d'Estudis Locals de Sant Cugat del Vallès (GEL) ja comença a tenir una certa història. El document que reproduïm té 25 anys, bé, en realitat 26, però la primera xifra és més rodona i se'ns perdonarà que la fem servir: *Una proposta per a la catalogació, conservació, acreixement i difusió del patrimoni cultural santcugatenc*.

El document porta data del juliol del 1995 i fou lliurat a l'Ajuntament de Sant Cugat perquè el tingués en compte a l'hora de dissenyar la seva política cultural i, en concret, la seva política envers el patrimoni històric. Era el producte d'una reflexió col·lectiva i, com es pot comprovar, aprofundia amb rigor i serietat en els temes que tractava.

Han passat vint-i-sis anys i hem considerat que pagava la pena recordar-lo i comentar-lo. En primer lloc, perquè la política sobre el patrimoni, com qual-sevol altra política, mai no es pot donar per tancada, sempre està viva. D'altra banda, les coses canvien, per a bé o per a mal, i cal actualitzar les anàlisis i donar noves respostes. I, finalment, perquè encara que alguns temes siguin reiteratius, no cal oblidar-los. N'hi ha de tot en el document que ens ocupa.

Aquí no farem una anàlisi detallada del que s'hi diu i, per tant, no traurem conclusions. No és aquesta la intenció, això requereix una altra reflexió col·lectiva, que ha de començar pel propi GEL, que és el que ens proposem amb aquesta presentació i la reproducció del text del 1995.

Hem avançat o no? Sens dubte que sí. Hem avançat el suficient? Sens dubte que no. Els recursos públics són per definició escassos i els que es dediquen a les polítiques culturals i, en concret, al patrimoni històric, encara més. No és un tema que preocupi a les grans majories i, per tant, no és un tema on les institucions es puguin lluir. Dit de manera més matussera, la seva rendibilitat electoral és més aviat petita.

Des del GEL tenim la impressió que hem fet una aportació important al respecte. La nostra preocupació pel patrimoni ha estat una constant, forma part del nostre ADN. Ho hem demostrat des de diferents instàncies, com són el Consell Municipal de Cultura i la seva Taula de Patrimoni. També hem de dir que les nostres possibilitats d'incidència real són limitades. A vegades no podem fer altra cosa que acompanyar. Serveixin d'exemple les nostres visites a Can Castanyer, sempre hem estat al costat del seu propietari per ajudar-lo en allò que ens ha estat possible, perquè ens preocupa el futur d'un patrimoni en el qual ha esmerçat molts recursos i preocupacions: l'arxiu familiar i l'església de Campanya.

En allò on hem reeixit més és en el que només depèn del nostre esforç. Hem tret 52 números de la revista *Gausac*, la qual, des del rigor i el compromís per la feina ben feta, ha enriquit notablement el coneixement del nostre passat; amb el benentès que no pretenem ser només una revista d'història i hem estat oberts i seguirem estant oberts a totes les aportacions dels camps de les ciències socials i naturals. El 2006 vam fer possible la publicació de la primera història de Sant Cugat, aportant-ne els continguts. I hem publicat monografies sobre temes d'indubtable interès local i general.

No hem escatimat esforços quan s'ha tractat de col·laborar amb altres instàncies dedicades al nostre patrimoni. Hem col·laborat amb el Museu, comissariat exposicions i organitzant conjuntament diferents cicles de conferències, alguns dels quals han quedat reflectits en les pàgines de *Gausac*. I seguim col·laborant. També col·laborem amb l'Arxiu Històric. Estem entestats a aconseguir posar a disposició de la ciutadania el coneixement dels fons documentals que estan escampats en una munió d'arxius de diversa índole. I estem organitzant la donació del fons de la Festa de Tardor del període 1976-2014, el qual ha estat dipositat durant anys a la nostra seu.

D'altra banda, no renunciem a opinar sobre tot el que tingui a veure amb el nostre patrimoni. Ja sigui per felicitar-nos o per recordar que les coses no van prou bé. En aquest sentit, cal dir que no poques de les coses que es diuen en el document que ens ocupa han quedat obsoletes. Posem-ne només alguns exemples. Alguns dels edificis als quals fa referència han canviat d'usos o han deixat de tenir-ne. L'Arxiu municipal, per posar un altre exemple, no té res a veure amb el que hi havia el 1995. En aquest sentit, cal dir que el document s'hauria de complementar amb el manifest que vam fer públic el 14 de gener de 1992 i amb l'escrit que vam presentar a l'Ajuntament vint dies després. Cal dir que no se'ns va escoltar: no tenim un arxiu autònom amb possibilitats d'esdevenir un centre d'acció cultural.

Pel que fa al Museu, avui conegut com a Museus de Sant Cugat, en aquells moments no existia. La seva creació va anar precedida d'un ampli debat en què van participar representants d'entitats i investigadors locals, el resultat del qual va ser un informe de caràcter orientatiu que es va presentar a l'Ajuntament el juliol del 2000. Informe que conte-

nia aquestes consideracions: 1. El Museu ha d'estar arrelat i vinculat a la ciutat; 2. Ha de ser de qualitat i assumir un caràcter global; 3. Ha d'estar dotat financerament; i 4. Ha de contemplar dos discursos centrals: un discurs històric de caràcter santcugatenc i, a la vegada, un discurs específic o temàtic propi; discurs que una comissió d'experts va concretar en la proposta de fer del Museu una referència d'àmbit europeu sobre la vida monàstica benedictina. Avui ja estem en condicions de fer un balanç de tot plegat.

No podem acabar sense fer una referència als instruments que se suposa que ens han de permetre avançar en la política cultural i patrimonial: el Consell de Cultura i la Taula de Patrimoni i els Plans de cultura i d'equipaments. Que se'ns permeti expressar en aquest sentit el nostre escepticisme. Pel que fa als processos participatius, no acabem de trobar la fórmula més adequada. Quelcom que no és específicament santcugatenc i que no és només responsabilitat de l'Ajuntament. No estaria de més una certa autocrítica per part del teixit associatiu: hem estat capaços de superar les quatre parets de la nostra entitat i reflexionar en clau de ciutat? Pel que fa als Plans de cultura i d'equipaments, el balanç no pot ser més pessimista. El Pla de cultura del 2005 va néixer mort, era un document inaplicable. I de la seva revisió, deu anys després, mai no se n'ha sabut res més, dorm el son dels justos. Dels plans d'equipaments, inclosos els culturals, millor no parlar-ne, mai no han estat una guia d'actuació municipal. L'oportunitat s'ha imposat a la necessària programació estratègica. Aportem en aquest sentit un darrer exemple: la compra de la Torre Negra, d'indubtable interès històric i arquitectònic, respon a un projecte estratègic, que compta amb un pla d'usos, o respon a una oportunitat que algú ha considerat que no podíem perdre? Deixem al marge tot el que fa referència al Monestir, la joia de la nostra corona patrimonial, i el seu entorn, ja que requereix un tractament que aquí no podem ni apuntar.

Concloem. Aquestes línies no tenen altra pretensió que ser un tast del que pot constituir un debat col·lectiu sobre l'estat i el futur del nostre patrimoni. Nosaltres l'obrim avui. Sense ànim de criticar ningú, ni institucions ni professionals. Només amb l'ànim de contribuir, creiem que com a entitat ens toca, a un debat que ens sembla imprescindible. Fa vint-i-cinc anys no vam triomfar, tot cal dir-ho. A veure si ara tenim més sort!

INTRODUCCIÓ

1. MARC COMPETENCIAL I ACTUACIÓ MUNICIPAL EN MATÈRIA CULTURAL
2. EL MARC JURÍDIC DEL PATRIMONI CULTURAL
3. EL PATRIMONI CULTURAL SANTCUGATENC
  - 3.1. EL PATRIMONI IMMOBLE
    - 3.1.A. La catalogació dels béns culturals d'interès local
      - 3.1.A.1. Marc jurídic i realitat santcugatenc
      - 3.1.A.2. Propostes per a una nova catalogació
    - 3.1.B. Ús dels béns immobles municipals d'interès local
  - 3.2. EL PATRIMONI MOBLE: algunes reflexions sobre un futur Museu local
    - 3.2.A. Situació de la col·lecció de béns mobles donada al municipi
    - 3.2.B. Quin tipus de Museu local?
  - 3.3. EL PATRIMONI DOCUMENTAL: l'Arxiu Històric Municipal
    - 3.3.A. El marc jurídic
    - 3.3.B. La realitat santcugatenc
    - 3.3.C. Propostes per a un nou Arxiu Històric Municipal
4. UN CENTRE D'ESTUDIS LOCALS
5. MITJANS PER DUR A TERME LES PROPOSTES

INTRODUCCIÓ

El present document neix de la voluntat del Grup d'Estudis Locals (GEL) –expressada als seus acords fundacionals (juny de 1991) i als seus Estatuts (art. 2n) i, més concretament, al Programa d'activitats aprovat per l'Assemblea extraordinària del proppassat 25 de gener– de «promoure la defensa del patrimoni històric i natural». En aquest sentit, les nostres reflexions parteixen de la situació santcugatenc, i en especial de l'existència d'un patrimoni cultural immoble de caràcter municipal, i s'emmarquen en allò que estableix la Llei 9/1993, del Patrimoni Cultural Català.

Per altra part, com va quedar recollit a l'article 2n del Conveni signat amb l'Ajuntament l'11 de juny de 1993, és voluntat del GEL esdevenir un veritable Centre d'Estudis Locals. En definitiva, les propostes que s'avancen parteixen de les següents premisses: a) Necessitat, i exigència legal a partir de la Llei 9/1993, de conservar i acréixer el nostre patrimoni cultural; b) Existència d'un patrimoni cultural immoble de caràcter municipal sense usos concrets i, de no posar-hi remei, en perill de deteriorament irreversible; i c) Necessitat, i voluntat per part de l'entitat que subscriu aquest document, de constituir un Centre d'Estudis Locals.

La proposta se centra en el patrimoni cultural, tal com es defineix a l'article 1.2 de la Llei 9/1993, del Patrimoni Cultural Català, però amb voluntat d'una major projecció. Si bé, com descriu l'exposició de motius de la llei que venim esmentant, el patrimoni cultural és un testimoni fonamental d'una trajectòria històrica i un element d'identitat col·lectiva, que cal transmetre en les millors condicions a les generacions futures, és a dir, és un nexa d'unió entre el passat i el futur, no cal oblidar aquells elements que es configuren com a patrimoni cultural a partir d'ara mateix. En altres paraules, englobem en la nostra proposta aquelles manifestacions de caràcter intel·lectual (i podríem afegir cultural i artístic) que a partir de la seva formulació, per contemporània que sigui, passen a formar part ja del nostre bagatge cultural. En aquest context, té sentit la inclusió d'un Centre d'Estudis –no limitat a l'estudi del passat– en la nostra proposta.

En definitiva, es tracta –com indica la llei tantes vegades esmentada– d'estimular la participació de la societat en la protecció, conservació, acreixement, difusió i foment del patrimoni, entès en un sentit ampli. Es tracta de crear els instruments per posar aquest bagatge al servei de les institucions, entitats, empreses i particulars del nostre municipi. Fer del patrimoni

cultural un instrument d'anàlisi i comprensió de la realitat i de construcció de futur, aquest és l'eix central del que es planteja en aquest document.

Aquesta reflexió s'emmarca en la voluntat expressada tantes vegades des de diferents instàncies, i amb la qual ens identifiquem, que Sant Cugat mantingui una certa identitat, per tal que segueixi essent una ciutat del Vallès Occidental amb personalitat pròpia i no esdevingui en la pràctica un barri o districte de Barcelona.

1. MARC COMPETENCIAL I ACTUACIÓ MUNICIPAL EN MATÈRIA CULTURAL

El marc competencial és ampli i difús. La Llei 8/1987, Municipal i de Règim Local de Catalunya, inclou entre les competències pròpies dels municipis la gestió del patrimoni historicoartístic i les activitats i instal·lacions culturals (art. 63.2, lletres e i n). Més endavant s'estableix que els municipis poden exercir activitats complementàries de les pròpies d'altres administracions públiques, com són la cultura, els arxius, les biblioteques, els museus, els conservatoris de música i els centres de belles arts (art. 68.1, lletres b i h). En definitiva, el marc d'actuació en la pràctica ve delimitat per la voluntat d'actuació municipal i les possibilitats pressupostàries.

Sens dubte el pressupost municipal és el millor instrument per mesurar el nivell d'actuació d'un ajuntament en una determinada matèria. Pel que fa al nostre municipi, la mitjana dels pressupostos dels dos darrers anys (1994 i 1995) ens diu que hem dedicat un 4,7% de les despeses ordinàries a activitats de caràcter cultural.¹ És evident que aquesta consideració queda mancada si no hi afegim l'esforç inversor en matèria d'equipaments: Centre Cultural i Biblioteca (entorn dels 2.000 milions de pessetes) i bona part de la inversió en els centres de Districte (Casal Cultural de Mirasol i Centre Cívic i Sanitari de la Floresta).

No és voluntat d'aquest document fer una crítica a la dedicació pressupostària en matèria cultural –que d'altra banda estaria mancada de rigor per no aportar una comparació amb altres municipis de les nostres característiques–, sinó deixar patent que, en aquests moments, la despesa cultural ocupa una petita part del pressupost i que, per tant, hi ha motius per pensar que pot millorar en els propers anys. Dins d'aquesta despesa, és molt petita la part que es dedica estrictament a la conservació i acreixement del nostre patrimoni cultural.² Podríem dir que la despesa cultural actual de l'Ajuntament se sustenta (repartida *grosso modo* meitat per meitat) sobre dues «potes»: la que fa referència a la dotació de recursos econòmics

i infraestructurals a les entitats i associacions (Casa de Cultura, centres dels districtes, subvencions...) i la destinada a prestar directament als ciutadans un conjunt de serveis difícilment realitzables des de la societat civil (Centre Cultural, bàsicament). Manca una tercera «pota», la que es refereix al Patrimoni Cultural (sense que això signifiqui que cap de les despeses esmentades no vagin en aquest sentit). Les pàgines que segueixen intenten aportar elements de reflexió per a la definició de l'esmentada tercera «pota».

2. EL MARC JURÍDIC DEL PATRIMONI CULTURAL

Com hem indicat, el marc jurídic del patrimoni cultural català ve determinat per la Llei 9/1993. Aquí no es tracta de fer-ne una referència detallada, sinó de centrar-se en els aspectes bàsics i, sobretot, en allò que afecta la gestió d'àmbit municipal:

– La llei fa una definició àmplia del que cal entendre com a patrimoni cultural: «Tots els béns mobles o immobles relacionats amb la història i la cultura de Catalunya que per llur valor històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, paleontològic, etnològic, documental, bibliogràfic, científic o tècnic mereixen una protecció i una defensa especials» (art. 1.2). El mateix article especifica els objectius de la llei: «Que puguin ésser gaudits pels ciutadans (els béns mobles i immobles declarats patrimoni cultural) i puguin ésser transmesos en les millors condicions a les generacions futures».

– La llei estableix la necessària col·laboració entre les administracions públiques:

«L'Administració de la Generalitat, els consells comarcals³ i els ajuntaments han de vetllar per la integritat del patrimoni cultural català, tant públic com privat, i per la protecció, la conservació, l'acreixement, la difusió i el foment d'aquest patrimoni, i han d'estimular la participació de la societat, per la qual cosa s'han de dotar dels mitjans materials i personals adequats» (art. 3.1).

– Pel que fa a la intervenció dels ajuntaments en aquesta matèria, cal destacar els següents punts:

- Participació en la definició d'un bé d'interès nacional (art. 7-14 i 31-38).
- La declaració i catalogació de béns culturals (immobles) d'interès local (art. 17).
- La gestió del patrimoni documental generat per l'administració local (art. 19.a).

- d) La gestió del patrimoni bibliogràfic públic (art. 20.d).
- e) Preservació i manteniment dels béns catalogats de propietat municipal (art. 25.1).
- f) Exercir els drets de templeig i retracte en les transmissions de béns immobles catalogats (art. 26.5).
- g) Concessió de llicència municipal per a intervencions arqueològiques i paleontològiques (art. 47.1).
- h) Capacitat sancionadora d'infraccions a la llei (art. 75).

Com es pot veure, la llei és força ambiciosa i atorga àmplies possibilitats d'intervenció a l'administració local.

3. EL PATRIMONI CULTURAL SANTCUGATENC

A partir del que hem dit fins aquí, cal abordar la seva concreció al nostre municipi. El punt de partida és l'apuntat a la introducció i el marc d'actuació, el que hem descrit a l'anterior apartat. En aquest sentit, i contemplades com una proposta de caràcter global, plantegem un seguit d'actuacions agrupades en els següents àmbits:

1. Patrimoni immoble:
  - a) Catalogació dels béns culturals d'interès local.
  - b) Ús dels béns immobles municipals d'interès local.
2. Patrimoni moble: Museu local.
3. Patrimoni documental: Arxiu Històric Municipal.

3.1. EL PATRIMONI IMMOBLE

3.1.A. CATALOGACIÓ DELS BÉNS CULTURALS D'INTERÈS LOCAL

3.1.A.1. Marc jurídic i realitat santcugatenca

La Llei 9/1993 lliga la declaració de béns immobles com a béns culturals d'interès local a la seva catalogació (art. 17.1). A la vegada, la disposició addicional primera punt 1 de l'esmentada llei estableix que «els béns immobles que en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta llei estiguin inclosos en catàlegs de patrimoni cultural incorporats en plans urbanístics passen a tenir, llevat que siguin béns culturals d'interès nacional, la consideració de béns culturals d'interès local i queden inclosos en el Catàleg del Patrimoni Cultural Català».

La situació de la catalogació al nostre municipi d'aquest tipus de béns és la següent:

- El febrer de 1983 s'aprovà un Catàleg/Inventari de béns i objectes a protegir. El Catàleg comprèn un llistat de 86 béns, numerats de l'1 al 81.⁴
- El febrer de 1986, després d'un període d'informació pública, s'aprovà el Catàleg o Pla especial de protecció del patrimoni arquitectònic en sòl urbà. Aquest Pla només recull 48 edificis o objectes dels contemplats al Catàleg de 1983. Com s'indica a la pàgina 3: «El present Pla Especial concreta les determinacions de Protecció per a 48 edificis o objectes, enclavats en sòl urbà, i deixa per a una segona fase la concreció de les determinacions en el sòl urbanitzable i no urbanitzable». Fins a la data d'aquesta segona fase no s'ha efectuat.⁵

3.1.A.2. Propostes per a una nova catalogació

En aquesta situació sembla pertinent l'elaboració d'un nou catàleg, tasca per a la qual es considera capacitada l'entitat signant. Aquest catàleg hauria de permetre la declaració de béns immobles com a béns culturals d'interès local, reunint les següents característiques:

a) Fusió dels documents de 1983 i 1986, introduint les modificacions que es considerin pertinents d'acord amb una nova valoració dels béns a protegir i els canvis que s'han produït en la realitat i l'ordenament urbanístic.

b) Establiment d'una certa jerarquia pel que fa a les prioritats de protecció i de rehabilitació i/o reconstrucció,⁶ començant pels béns immobles de propietat municipal.

c) Actualització de les ordenances, per tal d'incorporar aquelles normes de caràcter urbanístic i fiscal que facilitin i incentivin la protecció, rehabilitació o reconstrucció del bé protegit.

d) El fet que la llei (art. 17.5) especifiqui que «tota catalogació de béns immobles ha de contenir els jaciments arqueològics del terme municipal que han estat declarats espais de protecció arqueològica», recomana efectuar paral·lelament la revisió i actualització de la carta arqueològica de Sant Cugat, per tal de poder-la incorporar a l'esmentat Catàleg.⁷

e) Encara que no ho reguli la Llei 9/1993, cal incloure en aquest apartat el tema de la conservació del medi natural. En aquest sentit, proposem la confecció d'un catàleg-inventari d'espais d'interès natural i d'exemplars vegetals singulars del municipi que han de ser objecte de protecció.

3.1.B. ÚS DELS BÉNS IMMOBLES MUNICIPALS D'INTERÈS LOCAL

Una vegada més tornem a la Llei 9/1993. El seu article 25 estableix que «els propietaris, posseïdors o titulars de drets reals sobre béns culturals d'interès nacional o béns catalogats els han de preservar i mantenir per assegurar la integritat de llur valor cultural. L'ús a què es destinin aquests béns ha de garantir-ne sempre la conservació». A la vegada, s'indica que «els béns culturals d'interès nacional i els béns catalogats no poden ésser destruïts».⁸ És evident que aquesta obligació és major quan el propietari és la pròpia Administració.

A Sant Cugat el municipi és propietari dels següents edificis (o una part d'ells) compresos al Pla de febrer de 1986:

- Reial Monestir (número 1 del catàleg).
- Sala Martinell del Cellar Cooperatiu (número 5).
- Finca Mònaco (número 12).
- Casino o Casal de la Floresta (número 19).
- Casa Jaumandreu (número 22).
- Mercat Municipal (número 33).
- Col·legi Joan Maragall (número 34).
- Edifici d'oficines i nau vella de la fàbrica Tapissos Aymat (número 35).
- Casa de la Vila o Ajuntament (número 44).

Aquí no entrarem a parlar d'aquells edificis que ja tenen un ús consolidat o requereixen una anàlisi específica: Reial Monestir, Finca Mònaco,⁹ Casa Jaumandreu,¹⁰ Mercat Municipal, Col·legi Joan Maragall i Casa de la Vila. Ens referirem a aquells edificis que, essent de propietat municipal, avui per avui no tenen un ús definit i, a més, estan en diferent grau de degradació. Són els següents: sala Martinell del Cellar Cooperatiu, edifici de la fàbrica de Tapissos Aymat i masia Torre Blanca.¹¹

La nostra proposta intenta conjugar la necessitat de conservar i rehabilitar els esmentats edificis, la història i característiques d'aquests i les necessitats equipamentals del municipi relacionades amb el patrimoni cultural. En aquest sentit, proposem el següent per a cada un d'ells:¹²

1) Sala Martinell del Cellar Cooperatiu. La cessió al municipi per part dels seus propietaris fou una compensació a l'aprovació del Pla especial de la Cooperativa vitivinícola de Sant Cugat (Ple del 21 de juliol de 1992). Per a la seva història i característiques, vegeu l'Annex número 2.¹³

Considerem que s'hauria de convertir en un espai polifuncional, on es puguin fer des de concerts

de jazz fins a conferències, passant per exposicions. Sense excloure la possibilitat que en un determinat punt pugui existir una informació sobre l'ús i la història del propi edifici.

2) Edifici fàbrica Tapissos Aymat (1.354,92 metres quadrats). La seva adquisició l'aprovà el Ple el 18 de maig de 1989, per un preu de 7.883.411 ptes. Constitueix una compensació a la concessió de permís d'obres en els altres 2.263,25 metres quadrats de la finca. Inclou un inventari de béns mobles (cartrons de tapissos, maquinària...)¹⁴

Per la seva història, característiques i béns que conté –dels quals ignorem el seu estat de conservació–¹⁵ sembla encertat lligar el seu futur al tapís i a les arts plàstiques en general.¹⁶ El seu futur podria consistir en una combinació del següent: museu i escola de tapís i lloc de trobada i sala d'exposicions per als artistes santcugatencs (la qual cosa alliberaria, en part, algunes sales de la Casa de Cultura, les quals podrien ser destinades a altres funcions més relacionades amb les entitats i associacions del municipi). S'hauria d'establir una vinculació amb l'Escola d'Art. Podria potenciar activitats com les següents: vendre una producció exclusiva com fan determinats museus anglesos semblants; organitzar mostres internacionals especialitzades, a l'estil de la polonesa de Lodz; i promocionar joves artistes.

3) Masia Torre Blanca. La seva adquisició està lligada a l'aprovació del Pla Parcial Torre Blanca II.

La masia ocupa uns 300 metres quadrats (sense annexos) d'un solar de 1.710 (sobre la seva història, característiques i estat de conservació, vegeu l'Annex número 4).¹⁷ Pel que fa a la superfície interior útil, aquesta és d'uns 850 metres quadrats, distribuïts en tres plantes. L'Ajuntament aprovà al Ple del 21 de febrer de 1995 un projecte d'obra ordinària d'enderroc dels annexos i consolidació de la masia, per al qual hi ha una partida pressupostària de 25 milions.

La masia Torre Blanca ben segur que –per diversos motius– no es troba entre les de major interès arquitectònic, però el sol fet de la seva existència i, sobretot, la seva ubicació en una zona d'indubtable projecció cultural, mereix un tractament que garanteixi la seva conservació, rehabilitació, utilització i contextualització urbana. Del que no hi ha cap dubte és que el seu futur ha d'anar lligat a una activitat cultural i nosaltres ho concretem més i proposem un futur lligat a la conservació, acreixement i difusió del patrimoni cultural.

S'ha parlat d'encabir-hi un museu.¹⁸ Sense desestimar de forma parcial aquesta possibilitat, creiem que cal discutir en profunditat de quin tipus de

museu estem parlant, aportem les nostres reflexions al respecte a l'apartat 3.3. En tot cas, la masia Torre Blanca s'hauria de convertir en un complex d'àmplia projecció cultural. Podria contemplar els següents serveis o usos: Centre d'Estudis Locals (ens hi referim més endavant); Biblioteca i Hemeroteca especialitzada; sala de conferències; i seu de l'organisme encarregat de la gestió del patrimoni cultural santcugatenc (ens hi referim més endavant).

3.2. EL PATRIMONI MOBLE: ALGUNES REFLEXIONS SOBRE UN FUTUR MUSEU LOCAL

3.2.A. SITUACIÓ DE LA COL·LECCIÓ DE BÉNS MOBLES DONADA AL MUNICIPI

Existeix una col·lecció d'objectes que poden ser considerats patrimoni cultural moble, que foren recollits per un grup d'entusiastes al llarg de la dècada dels setanta amb la intenció que fos el nucli inicial per a un futur Museu d'Història de Sant Cugat. Es va aconseguir que el primer consistori democràtic s'hi interessés, el qual –el 1980– decidí constituir una «Comissió encarregada de l'inventari dels objectes artístics». Els materials foren dipositats part en una de les sales del claustre superior del Monestir i part al Club Muntanyenc. El 18 de gener de 1983 es va signar l'entrega formal al municipi entre les autoritats locals (alcalde i regidor de Cultura) i una representació dels donants (Ramon Millet, Jaume Manresa, Joan Tortosa, Joan Moncau, Joan Buscallà i Domènec Miquel).

Amb motiu de la cessió del claustre superior al Centre de Restauració de Béns Mobles de la Generalitat, fou necessària l'evacuació dels fons i el seu trasllat a les dependències de l'aleshores Escola Municipal d'Art (edifici plaça del Rei). També s'hi portaren les restes arqueològiques procedents de les diverses campanyes realitzades entre 1971 i 1973 per l'Institut de Prehistòria i Arqueologia de la Diputació de Barcelona, que es guardaven al Monestir. Posteriorment l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament ordenà el seu trasllat a la planta superior de la Casa Mònaco, la qual cosa –a causa del descontrol– provocà la pèrdua d'algunes peces numerades i fotografiades.

El 1986 l'Ajuntament endegà un Pla de l'IN-EM titulat «Arxiu i Documentació», una part del qual s'adreçà a documentar aquestes col·leccions. A aquesta tasca es dedicaren tres persones que documentaren, netejaren i restauraren, seguint les pautes marcades pel Servei de Museus de la Generalitat. El Pla tingué una durada de sis mesos, amb una ampliació d'altres tres. Malgrat això, tan sols va ser possible actuar sobre els materials de fusta i ceràmica, deixant per a un nou Pla, mai realitzat, els de ferro i altres metalls. L'estat de la col·lecció és actu-

alment força deplorable, com a conseqüència de no existir un responsable directe del mateix; del temps que va ser a l'abast dels alumnes de l'institut d'ensenyament secundari radicat a l'edifici; de les males condicions ambientals i de no haver-se efectuat les necessàries operacions periòdiques de conservació.

És urgent l'existència d'un responsable tècnic d'aquesta col·lecció, amb un temps real de dedicació i un petit pressupost per facilitar la seva cura i conservació, en especial del que ja fou restaurat durant l'esmentat Pla. Igualment cal pensar en un segon Pla que acabi la tasca iniciada i en un local definitiu on guardar la col·lecció amb unes garanties de conservació i seguretat.

3.2.B. QUIN TIPUS DE MUSEU LOCAL?

La Llei de Museus del 17 d'octubre de 1990, en el seu preàmbul, diu que «la preservació del patrimoni històric, artístic, arqueològic, tècnic i científic de Catalunya és un element bàsic a l'hora de promoure'n el coneixement, l'estudi i la difusió entre tots els ciutadans, a fi de facilitar-los una millor comprensió de la natura, de la història i, en general, de la vida del país. El museu és la institució que, fonamentalment, és responsable d'aquest patrimoni i s'encarrega de custodiar-lo. Aquestes funcions configuren el museu com un centre de servei cultural necessàriament obert i relacionat amb la societat que l'envolta, la qual té dret a rebre'n unes prestacions culturals que vagin més enllà de la simple custòdia». I més avall: «Als museus locals els correspon un paper decisiu com a potenciadors de la dinàmica cultural del seu territori».

D'altra banda, el Museu resta definit com «una institució permanent, sense finalitat de lucre, al servei de la societat i del seu desenvolupament, oberta al públic, que reuneix un conjunt de béns culturals mobles i immobles, els conserva, els documenta i estudia, els exhibeix i en difon el coneixement per a la recerca, l'ensenyament, el gaudi intel·lectual i estètic i es constitueix en espai per a la participació cultural, lúdica i científica dels ciutadans». «Tenen la consideració de Museus els espais i els monuments amb valors històrics, arqueològics, industrials, etnogràfics o culturals que reuneixen, conserven i difonen conjunts culturals» (art. 1).

D'acord amb la filosofia general de la Llei i les tendències museístiques actuals, el Museu de Sant Cugat hauria de configurar-se com una institució única de la qual depenen unes seccions especialitzades situades en diferents punts del municipi. Així, es tractaria de formar un nucli central que concen-

traria els serveis i equipaments tècnics comuns (pot pensar-se en la masia Torre Blanca) i uns altres de perifèrics subordinats i caracteritzats pel seu apropament directe al ciutadà. Alhora, hauria d'existir un intent de vinculació entre el patrimoni moble i immoble, en especial quan es pot establir una relació íntima entre ambdós i el resultat és una lectura molt més completa d'allò que es vol explicar.

Proposem la creació d'un Museu de síntesi que parli de la societat, que parli d'un Sant Cugat sovint oblidat o en procés d'oblit –com la vida agrícola (especialment la vinculada a la vinya), de la importància de la fàbrica de tapissos Aymat, de la cultura tradicional...–, de la mateixa manera que d'un Sant Cugat que des del present mira cap al futur, tot integrant-ho dins el marc de major amplitud que li correspongui en cada ocasió. Un Museu que no sigui unes poques sales amb vitrines on s'exposen objectes, sinó que estableixi un discurs que creï debat i reflexió i que actui de fòrum d'intercanvi d'opinions, donant llum als problemes que la societat actual es planteja, un Museu que permeti a les diverses entitats parlar d'allò que les preocupa, d'allò que fan...

En definitiva, un Museu que tingui com a objectiu establir una visió globalitzadora i interdisciplinària dels fenòmens culturals, que faci una especial atenció a les interrelacions entre l'home i el medi ambient, que parli de l'home i la dona com a individus socials, que defensi el principi de la vinculació a la col·lectivitat, que estimuli i realitzi la recerca arran de les seves exposicions i que disposi d'un conjunt de serveis que tinguin per finalitat el control actualitzat dels diferents inventaris patrimonials, la gestió del patrimoni municipal inventariat i l'assistència a entitats, associacions, etc., a més de la difusió i la didàctica.

Hauria de basar-se en exposicions temporals que permetin renovar el discurs museològic constantment, evitant així el progressiu desfasament, al mateix temps que s'estimula el públic a venir al Museu amb una certa periodicitat que difícilment podríem aconseguir amb una exposició permanent.

3.3. PATRIMONI DOCUMENTAL: L'ARXIU HISTÒRIC MUNICIPAL

3.3.A. EL MARC JURÍDIC

Aquest ve definit per la Llei 6/1985, d'Arxius i, més recentment, també per la Llei 9/1993, del Patrimoni Cultural Català. La primera indica que «la documentació que genera la vida de relació d'un país, tant la que procedeix dels organismes públics com la privada, és considerada patrimoni cultural d'interès

general. Aquest patrimoni ha d'ésser regulat pels poders públics per tal de garantir-ne la conservació i facilitar-ne la utilització amb vista a la investigació històrica» (part expositiva). Mentre que la segona defineix el patrimoni documental com una part del patrimoni cultural català (art. 18.2.h).

Com ja s'ha indicat, l'Administració ha de tenir cura tant dels arxius públics com dels privats. La distinció que fa la Llei 6/1985 entre arxius públics i arxius privats queda sintetitzada a l'article 19.2 de la Llei 9/1993, al definir-se el que s'entén per patrimoni documental de Catalunya:

- Els documents¹⁹ produïts o rebuts, en l'exercici de llurs funcions i com a conseqüència de llur activitat política i administrativa, per la Generalitat, pels ens locals i per les entitats autònomes, les empreses públiques i les altres entitats que en depenen (punt a).
- Els documents compresos en fons conservats en arxius de titularitat pública de Catalunya (punt d).
- Els documents de més de quaranta anys d'antiguitat produïts o rebuts en l'exercici de llurs funcions, per persones jurídiques de caràcter privat que desenvolupen llur activitat a Catalunya (punt b).
- Els documents de més de cent anys d'antiguitat produïts o rebuts per qualsevol persona física (punt c).

Mentre els punts a i d defineixen els arxius públics,²⁰ els b i c ho fan respecte als privats.²¹ Pel que fa als arxius històrics privats (definició Llei 6/1985) o patrimoni documental privat (definició Llei 9/1993), s'aplica el que estableix el capítol III de la Llei d'Arxius (disposició addicional sisena de la Llei 9/1993). Això vol dir, entre altres coses, que els propietaris o posseïdors d'aquests fons han de conservar-los i tenir-los ordenats i inventariats o, si més no, demanar o permetre que l'ordenació i l'inventari siguin fets per personal adequat del Departament de Cultura i restaurar els documents deteriorats o demanar que siguin restaurats per l'esmentat Departament.

En definitiva el marc jurídic és molt ambiciós, ja que es proposa garantir la conservació dels arxius històrics privats.

3.3.B. LA REALITAT SANCUGATENCA

És un fet que l'organització de l'Arxiu Municipal (comprès l'històric) es produeix durant els darrers deu anys: trasllat a l'actual edifici (1984), primera ordenació i classificació del fons històric de l'arxiu (1986), dotació de serveis mínims (1987) i dotació de plaça d'arxiver (1988). Avui disposem d'un arxiu classificat i ordenat.²²

El quadre de classificació que s'ha aplicat ha estat el recomanat pel Servei d'Arxius de la Generalitat per als arxius municipals que abasten, generalment, documentació històrica i també administrativa. L'origen de la major part de la documentació que està dipositada a l'Arxiu Municipal és l'administració local (l'Ajuntament). L'escassa disponibilitat, fins fa poc, d'espai suficient no ha propiciat la donació de fons d'altres procedències (empreses, entitats, particulars...)²³

No és fins ara, amb el trasllat a l'Arxiu Nacional de Catalunya, que l'Arxiu Municipal es divideix en dos seccions: Arxiu Històric (el qual es trasllada a l'ANC) i Arxiu Administratiu (documentació de menys de 30 anys, que es queda a l'actual local).

3.3.C. PROPOSTES PER A UN NOU ARXIU HISTÒRIC MUNICIPAL

Ei que aquí es proposa es basa en el fet que el trasllat de l'Arxiu Històric a l'ANC ha de permetre fer un salt endavant,²⁴ la qual cosa fins avui ha estat impossibilitada per les limitacions físiques existents.

Les possibilitats físiques i d'infraestructura de la nova ubicació han de permetre:

- Continuar avançant en la millora de la classificació del fons, i continuar informatitzant els inventaris, catàlegs i altres instruments de descripció i recerca.
- Ampliar l'Arxiu incorporant fons procedents d'entitats i associacions, empreses i particulars, emprant les fórmules jurídiques que ho facin possible.²⁵ Només cal pensar, per posar dos exemples prou significatius, en el fons del Cellar Cooperatiu o d'alguna de les cases pairals avui encara existents. Cal tenir en compte, com hem vist, que la llei també exigeix la seva conservació i el fet d'ubicar-los en un arxiu públic que reuneixi les condicions necessàries és la millor manera de garantir-la i de posar-los a l'abast dels ciutadans (i especialment dels investigadors).

4. UN CENTRE D'ESTUDIS LOCALS

El Grup d'Estudis Locals (GEL) neix el juny de 1991 amb la voluntat de fomentar la investigació pluridisciplinària de caràcter local i comarcal, difondre els resultats d'aquestes investigacions, coordinar-se amb altres centres d'estudis locals i promoure la defensa del patrimoni històric i natural. Des d'aleshores ha desenvolupat aquesta tasca fonamentalment a través de la revista GAUSAC, de la qual s'han publicat cinc números, i de la convocatòria d'un Premi Local de recerca, del qual se n'han realitzat dos.

Per a aquesta tasca ha estat imprescindible la col·laboració de l'Ajuntament de Sant Cugat, concretada en el Conveni signat entre aquest i el GEL l'11 de juny de 1993, pel qual el GEL es compromet a desenvolupar un conjunt d'activitats (art. 2n) i l'Ajuntament a consignar una partida pressupostària per finançar-les (art. 3r). En aquest Conveni ja s'explicita la voluntat del GEL de constituir-se en un veritable Centre d'Estudis Locals (art. 2n, primer paràgraf).

La concreció d'aquesta voluntat, en el marc de la proposta que s'està fent en aquest document, comporta una major implicació per part de l'Ajuntament i una ampliació i reconsideració de l'àmbit d'actuació del GEL. Pel que fa al primer aspecte, requereix per part de l'Ajuntament un esforç inversor, que nosaltres concretem en el futur de la Torre Blanca (la qual tindria, com s'ha vist, també altres usos) i una major aportació econòmica de caràcter ordinari per consolidar i ampliar les activitats del GEL. Per la nostra part, ens plantegem –vist el bagatge acumulat des del 1993– redefinir els continguts de la revista GAUSAC i el Premi GAUSAC de recerca i ampliar l'oferta de xerrades i conferències i la periodicitat i continguts del Full informatiu. Per altra part, cal incloure un seguit de noves activitats o ofertes: biblioteca i hemeroteca especialitzada (ja comencem a tenir un cert volum bibliogràfic a partir d'intercanvi amb altres centres); finançament de projectes de recerca (cal pensar en aquest sentit en les possibles col·laboracions amb una institució com la Universitat Autònoma de Barcelona); elaboració pròpia (per membres del Centre o per encàrrec) d'estudis per a entitats, empreses o institucions; i centre de recollida de dades locals i comarcals (llibres, revistes, estudis, estadístiques...) per tal de formar un vertader banc de dades d'ús públic. Caldria estudiar si aquesta nova realitat podria mantenir-se en base a un conveni de col·laboració de característiques similars a l'actual o si requeriria una nova fórmula jurídica.

5. MITJANS PER DUR A TERME LES PROPOSTES

Som conscients que el que s'ha proposat fins aquí exigeix l'existència dels instruments per dur-ho a terme: organisme que ho gestioni i recursos econòmics.

Pel que fa al primer aspecte, proposem la creació d'un Organisme Autònom Municipal del Patrimoni Cultural.²⁶ No és qüestió d'entrar en detalls, però la seva estructura seria com la dels OAM existents. Pel que fa a la composició dels seus òrgans col·legiats, hauria de respondre als objectius de l'organisme. En tot cas hauria de contemplar la presència al seu Consell General del director/a de l'organisme, de l'arxiver/a municipal, del president/a del GEL (o futur Centre d'Estudis Locals), de persones interessades i/o especialitzades en la matèria (de procedència ciutadana i universitària), d'entitats i associacions que treballin en temes de patrimoni i, a incorporar progressivament, de persones que hagin cedit fons significatius de documents o d'objectes a l'Arxiu Històric o al futur Museu Municipal.

Pel que fa al finançament, és sabut que el Pla economicofinancer 1995-1999 recentment elaborat per l'Ajuntament preveu una política d'austeritat, tant pel que fa a la despesa ordinària com a les inversions, per la qual cosa fem una proposta que considerem assolible. En despesa ordinària proposem que l'àrea de Cultura passi de l'actual 4,7% al 5% i, en inversions, que es destini un 20% de la quantitat prevista per als propers quatre anys als equipaments esmentats a l'apartat 3.B.

No es tracta de definir ja un calendari d'aplicació del que es proposa en aquest document, però considerem que amb modificacions pressupostàries mínimes es podria avançar en el que resta d'any i a partir de la constitució del nou Consistori, en la formació de l'Organisme Autònom Municipal del Patrimoni Cultural i en el disseny i discussió de les actuacions futures.

Sant Cugat del Vallès, juliol de 1995

NOTES

1. Aquestes xifres inclouen l'àrea de Cultura (codi 800), les transferències municipals a l'Organisme Autònom Municipal Centre Cultural i algunes partides compreses a l'àrea General i organismes autònoms (codi 100). No hem inclòs les transferències al Patronat Municipal d'Educació.

2. Hi ocupa un paper central la despesa de l'Arxiu Municipal.

3. En aquest sentit, el Programa d'Actuació Comarcal del Vallès Occidental, aprovat inicialment el 19 d'abril d'enguany, recull entre els seus objectius «vetllar pel patrimoni històric i artístic comarcal» i com a prioritats «donar a conèixer, mantenir i conservar els elements del patrimoni cultural de la Comarca» (Programa 310).

4. Cal dir, entre altres observacions que es podrien fer, que no inclou la pelleria (sobre aquest edifici vegeu GAUSAC número 1, p. 91-94), les bòbiles de l'entorn, les sínies encara existents (vegeu GAUSAC número 2, p. 83-84) i els molins de vent (vegeu GAUSAC número 4, p. 95-99). Per altra part, dos dels béns catalogats ja havien estat protegits per la llei de Protecció del Patrimonio Nacional Histórico Artístico del 13 de maig de 1933: el Reial Monestir (monument històric artístic nacional) i el pont de Can Vernet (monument històric artístic de caràcter local. Vegeu al respecte GAUSAC número 2, p. 79-81). Cal afegir-hi, amb caràcter de bé d'interès nacional i d'acord amb la Llei 16/1985, del Patrimoni Històric Espanyol, el recinte fortificat i les torres de l'entorn del Monestir i el castell de Canals.

5. Aquest Pla s'havia de complementar amb el «Pla especial de protecció del nucli antic de Sant Cugat del Vallès», el qual – arran d'un recurs – fou desestimat per una sentència del 26 d'abril de 1989 de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. No obstant, recentment s'ha intentat suplir parcialment per un «treball sobre la determinació de fondàries edificables i àrees de referència en l'àmbit del nucli antic» (Ple del 17 de gener de 1995).

6. Les obres fetes a l'ermita de Sant Medir i les iniciades a la de Sant Vicenç i la voluntat de la recent creada «Associació per a la preservació del patrimoni cultural de Sant Cugat del Vallès» de restaurar l'ermita de Sant Adjutori i, possiblement, en un futur la de Sant Domènec, són una mostra de la necessitat que té l'Administració local de definir una prioritització pel que fa al seu capteniment al respecte.

7. El concepte de patrimoni arqueològic, autorització d'intervencions i protecció s'estableixen a la pròpia llei (art. 46 a 53). En aquest sentit, s'especifica que la catalogació és una forma de protegir els esmentats béns (art. 46.2).

Existeix una carta arqueològica de Sant Cugat de 1988: S. Colomer, «Carta arqueològica del terme municipal de Sant Cugat del Vallès», Servei d'Arqueologia. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. Algunes qüestions al respecte poden veure's a GAUSAC número 5, p. 11-20, i GAUSAC número 1, p. 17-22.

8. A més, s'estableix a l'article 3.3 que els consells comarcals i ajuntaments han de comunicar immediatament a l'Administració de la Generalitat qualsevol situació de perill en què es trobin els béns integrants del patrimoni cultural.

9. Des d'aquest curs hi funciona l'Escola de Belles Arts.

10. Encabeix des de fa un any i escaig la seu de la Policia Municipal.

11. No incloem el Casino o Casal de la Floresta, adquirit per l'Ajuntament el 1983, ja que considerem que la definició del seu ús ha d'estar supeditada a les necessitats globals en matèria d'equipaments expressades pel Consell de Districte de l'esmentada zona. El Pla de 1986 (p. 22) ja parlava de «l'estat d'incipient ruïna d'una ala del casino i el greu deteriorament general» i es calculava, aleshores, un import per restaurar-lo de 15 milions. Per a la seva ubicació i característiques, vegeu l'Annex número 1 (s'ha fet a partir del catàleg de 1983 i el Pla de 1986).

Pel que fa a la masia Torre Blanca, cal indicar que no és inclosa al Pla de febrer de 1986 però sí al Catàleg de febrer de 1983 (número 62).

12. Ja hem avançat algunes idees al respecte a l'editorial del número 3 de GAUSAC.

13. S'ha fet a partir del Catàleg de 1983 i el Pla de 1986.

14. Originàriament estava constituït per un solar de 3.618,17 metres quadrats, en el qual s'encabia una edificació de 1.003,40 metres quadrats. La voluntat d'adquisició per part de l'Ajuntament comença el novembre de 1981, un cop tancada la fàbrica, i produeix un contenciós amb el propietari que s'arrossega fins al desembre de 1982. Els punts més significatius d'aquest procés són: aprovació de l'opció de compra i sol·licitud de subvenció a la Generalitat de les obres de condicionament per encabir-hi l'Escola de Belles Arts, l'Escola de Música i l'Auditori (Ple del 10 de novembre de 1981); aprovació de proposta d'encàrrec de redacció d'un projecte tècnic d'obres de condicionament de l'edifici com a pressupòsit legitimador en el seu moment i en cas d'expropiació forçosa de la finca (comissió municipal permanent del 17 de desembre de 1981); ratificació de la voluntat d'adquirir l'edifici (Ple del 19 de març de 1982); denegació de la sol·licitud del propietari demanant l'enderrocament (comissió municipal permanent del 22 de juliol de 1982); i reserva de crèdit per un import de 28.800.000 ptes. per adquirir l'edifici i per 1.600.000 ptes. per l'elaboració del projecte de condicionament (Ple extr. del 23 de desembre de 1982).

15. No obstant, som coneixedors que actualment existeix un projecte de catalogació i restauració dels cartons que romanien en aquest edifici. La Generalitat posseeix algun teler i estri i part de la col·lecció de tapissos, que s'exhibeix al Museu de Tàrraga.

16. Al respecte, i pel que fa al seu estat de conservació, vegeu l'Annex número 3 (s'ha fet a partir del Catàleg de 1983, el Pla de 1986 i fotografies pròpies).

17. S'ha fet a partir del Catàleg de 1983 i de GAUSAC número 1, p. 96-98.

18. En aquest sentit, cal recordar el que diuen els programes electorals de les forces polítiques presents a l'Ajuntament: «Construcció del Museu Històric de la ciutat a la Masia Torre Blanca» (CiU); «Recuperar la masia de la Torreblanca com a Museu Local» (PP); «Discutir seriosament la possibilitat que esdevingui (la masia Torre Blanca) un centre que giri entorn la conservació del patrimoni» (entre d'altres serveis es preveu la ubicació d'un Museu) (IC-Els Verds); i «Creació del museu municipal on es reculli la història, les tradicions i la cultura de Sant Cugat i els seus districtes» (sense indicar, però, la ubicació) (ERC).

19. L'article 19.1 de la Llei 9/1993 fa una definició més completa del que s'entén per document que la Llei 6/1985.

20. La definició és més àmplia que la que aporta l'article 1.1 de la Llei 6/1985, d'Arxius.

21. Aquest articulat i definició substitueixen la dels articles 12 i 13 de la Llei 6/1985, d'Arxius, articles que queden suprimits per la disposició derogatòria 1 de la Llei 9/1993. De fet, se substitueix el concepte de document de caràcter històric (Llei 6/1985, art. 12) pel de patrimoni documental (Llei 9/1993, art. 19.2).

22. Al respecte, vegeu la *Guia dels arxius històrics de Catalunya* 4, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, p. 167-190.

23. No obstant, té alguns fons externs a l'Ajuntament: documentació judicial i notarial, arxiu d'imatges, col·lecció de cartells i fullets i l'arxiu de la família Català (1790-1864).

24. No entrem en aquest document en el posicionament del GEL al respecte, el qual vam manifestar mitjançant un manifest públic del 14 de gener de 1992 i en una entrevista amb l'alcalde el 25 de març del mateix any.

25. A la vegada cal plantejar-se la localització i catalogació de fons documentals santcugatencs ubicats en altres arxius i presupostar la seva progressiva microfilmació.

26. A semblança de l'Organisme Autònom Municipal de Comunicació i Informació Ciutadana i de l'OAM «Centre Cultural Sant Cugat».